

UCHWAŁA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 23 lutego 1991 r.

w sprawie podstawowych kierunków prywatyzacji w 1991 r.

1. Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298) Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustala „Podstawowe kierunki prywatyzacji w roku 1991”, zawarte w załączniku do uchwały.

2. Sejm zobowiązuje Rząd do przedstawienia do końca sierpnia br. sprawozdania z realizacji uchwały, w szczególności oceny efektów finansowych prywatyzacji w I półroczu 1991 r., wraz z ewentualnymi wnioskami o dokonanie odpowiednich korekt kierunków prywatyzacji.

3. Sejm zobowiązuje Rząd do przedłożenia projektów rozwiązań prawnych umożliwiających przekształcenia własnościowe w sektorze rolnictwa państwowego w terminie do końca kwietnia br.

4. Sejm zaleca Rządowi podjęcie działań mających na celu zmianę programów nauczania w zakresie przedmiotów ekonomicznych (treść programów, podręczniki), tak by odpowiadały zmianom dokonywanym w gospodarce polskiej.

Marszałek Sejmu: *M. Kozakiewicz*

Załącznik do uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 lutego 1991 r. (poz. 86)

PODSTAWOWE KIERUNKI PRYWATYZACJI W ROKU 1991

I. Strategia prywatyzacji**1. Założenia polityki prywatyzacyjnej**

Program na rok 1991 zakłada istotne obniżenie udziału sektora państwowego w gospodarce narodowej oraz przygotowanie warunków do zwiększenia tempa zmian własnościowych w latach 1992—1995. W ciągu 5 lat zamierzamy osiągnąć udział sektora prywatnego w gospodarce na poziomie zbliżonym do istniejącego w krajach Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej.

Strategia prywatyzacji polega na rozdzielaniu dróg prywatyzowania różnych kategorii przedsiębiorstw. Każda z tych kategorii prywatyzowana będzie specjalnymi kanałami, często przy równoczesnym wykorzystaniu wielu technik prywatyzacyjnych. Zasadnicza linia podziału wytyczona będzie między dużymi przedsiębiorstwami (w grupie tej widzi się 500 największych przedsiębiorstw według wartości sprzedanej) oraz przedsiębiorstwami średnimi i małymi. Duże przedsiębiorstwa wymagają zróżnicowanych, często niekonwencjonalnych technik prywatyzacji. W przypadku większości średnich i małych przedsiębiorstw możliwe będzie sprzedaż ich w całości lub w poważnych częściach pojedynczym nabywcom.

W roku 1991 silny nacisk położony zostanie na małą prywatyzację, w oczekiwaniu szybkich efektów podażowych i odczuwalnej poprawy jakości usług. Jest to zgodne z rządową strategią ożywienia gospodarki. Wymaga jednak znacznie lepszej obsługi prywatyzacji w skali lokalnej przez stworzenie regionalnych ogniw Ministerstwa Przekształceń Własnościowych.

Warunkiem zrealizowania powyższych zamierzeń jest budowa sprawnego aparatu prywatyzacyjnego, co nastąpi w I połowie 1991 r. Aparat ten będzie obejmował: (a) zreorganizowaną strukturę Ministerstwa Przekształceń Własnościowych, w której zasadniczego znaczenia nabiorą ko-

mórki recepcji i selekcji wniosków, (b) sztaby prywatyzacyjne powoływane w poszczególnych resortach (organach założycielskich), (c) delegatury regionalne Ministerstwa Przekształceń Własnościowych, (d) pełnomocników do spraw prywatyzacji w urzędach wojewódzkich.

Równoległe z budową odpowiedniego aparatu prywatyzacyjnego i powołaniem międzyresortowych zespołów roboczych nastąpi opracowanie koncepcji sektorowych, określających politykę prywatyzacji takich dziedzin, jak m.in. państwowe gospodarstwa rolne, przedsiębiorstwa handlu zagranicznego, sieć handlu wewnętrznego, przemysł lekki, gospodarka morska, górnictwo, energetyka, bankowość, ubezpieczenia oraz kultura i służba zdrowia. Rząd przedstawi założenia sektorowe prywatyzacji do końca maja 1991 r.

W odrębnym dokumencie do końca lutego 1991 r. określone zostanie stanowisko Rządu w sprawie reprivatyzacji mienia przejętego na własność Państwa.

2. Komerccjalizacja sektora państwowego

Jednym z elementów przebudowy struktury gospodarki jest przekształcenie przedsiębiorstw państwowych w spółki prawa handlowego należące do Skarbu Państwa, z odroczonym uruchomieniem ich prywatyzacji. Rząd przestrzeżeć będzie zasady dobrowolności komercjalizacji oraz wyznaczy kryteria selekcji przedsiębiorstw. Nie mogą one być zagrożone likwidacją. Muszą na bieżąco regulować swoje zobowiązania; nie mogą to być przedsiębiorstwa o pozycji monopolistycznej czy też sztucznie połączone formy wielozakładowe. Komerccjalizacja łączona będzie z wprowadzeniem do składu rad nadzorczych spółek specjalistów od diagnozowania i opracowywania strategii długofalowych. Oznacza to, że tempo i zasięg komercjalizacji muszą być ograniczone, co umożliwi spełnienie założonych kryteriów, warunkujących celowość ekonomiczną komercjalizacji.

Rząd przedłoży do końca marca 1991 r. koncepcję zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa i nadzoru właścicielskiego w skomercjalizowanych przedsiębiorstwach.

3. Prywatyzacja dużych przedsiębiorstw w trybie indywidualnym

W roku 1991 kontynuowana będzie prywatyzacja metodami tradycyjnymi, tj. poprzez ofertę publiczną i różnego typu oferty ograniczone. Każde z przedsiębiorstw poddane zostanie niezależnej wycenie wartości przez wyspecjalizowane firmy. W przypadku ofert publicznych przygotowany zostanie prospekt emisyjny zgodnie z wymogami ustawy o publicznym obrocie papierami wartościowymi. Tak przygotowane emisje stanowiąc będą podstawę rozwoju rynku papierów wartościowych, szczególnie zaś obrotu giełdowego.

Przygotowana zostanie grupa przedsiębiorstw, które mogą być sprzedawane w postaci oferty publicznej w kraju w okresie kwiecień — maj 1991 r. Do końca roku 1991 przewiduje się sprzedaż w ofercie publicznej do 20 przedsiębiorstw. Będą to firmy charakteryzujące się dobrą kondycją finansową i obiecującymi możliwościami eksportowymi. W roku 1991 rozpoczną się takie prace prywatyzacyjne w 6—9 spośród wielkich i największych polskich przedsiębiorstw państwowych. Z tej liczby w 4 przypadkach planuje się sprzedaż części ich kapitału akcyjnego.

Przygotowana zostanie również sprzedaż około 20 dużych firm w drodze oferty prywatnej jednemu lub kilku inwestorom, w tym także zagranicznym. Aktywniejsze poszukiwanie zagranicznych inwestorów strategicznych należy do wyznaczników strategii prywatyzacji w roku 1991. W celu efektywnego wykorzystania potencjału Ministerstwa Przekształceń Własnościowych prywatyzacja metodami tradycyjnymi prowadzona będzie m.in. w drodze tzw. prywatyzacji grupowych. Przygotowywane będą studia sektorowe, które posłużą do wyboru grup przedsiębiorstw z poszczególnych branż lub gałęzi. Grupy te będą następnie prywatyzowane przez wynajętego tzw. generalnego koordynatora, którym będzie duża doświadczona firma konsultingowa lub bank inwestycyjny. W roku 1991 przewiduje się uruchomienie ok. 15 prywatyzacji grupowych.

4. Prywatyzacja małych i średnich przedsiębiorstw

Do tej kategorii należy około 2500 przedsiębiorstw przemysłowych spoza grupy największych 500 oraz około 3000 przedsiębiorstw budowlanych, transportowych, handlowych, turystycznych i innych. Sposób przeprowadzenia prywatyzacji oraz pożądany rodzaj nabywców przedsiębiorstw małej i średniej wielkości będą określone w zależności od profilu ich działania i rozmiarów rynku.

W pierwszej połowie 1991 r. utworzonych zostanie 12 delegatur Ministerstwa Przekształceń Własnościowych. Przejmą one na siebie obsługę procesu prywatyzacji w ramach przekazywanych im kompetencji. W fazie organizacyjnej delegatury będą się ograniczać do wykonywania funkcji doradczo-informacyjnych. W następnej fazie przewiduje się przekazanie im kompetencji decyzyjnych w zakresie obsługi małej i średniej prywatyzacji.

Zdolność operacyjna w zakresie małej i średniej prywatyzacji będzie zwiększona ponadto przez:

- ujęcie branżowe, tj. ujednoczenie metody wyceny dla danej branży. W roku 1991 zakłada się taki sposób działania m.in. w dziedzinie przemysłu rolno-spożywczego (mięsny, zakłady zbożowe, cukrownie), drzewno-papierniczego, budowlanego oraz handlu i wydawnictw,
- ściśłą współpracę z organizacjami działającymi na rzecz prywatyzacji w wymiarze lokalnym i krajowym,

- uproszczenie i standaryzację procedur oraz rozwiązań ekonomiczno-prawnych (m.in. opracowanie umów przykładowych).

Nabywaniu akcji i udziałów sprzyjać będą specjalne programy kredytowe, rozkładanie na raty części ceny i akceptacja obligacji prywatyzowanych przedsiębiorstw jako formy zapłaty (w przypadku spółek charakteryzujących się dobrą kondycją finansową).

W przypadkach uzasadnionych stanem organizacyjnym i marketingowym przedsiębiorstwa stosowane będą tak zwane kontrakty na zarządzanie.

5. Prywatyzacja w drodze likwidacji

Sądząc po licznie napływających wnioskach od przedsiębiorstw (90 wniosków zaakceptowanych do końca stycznia 1991 r.), powinna to być intensywnie wykorzystywana ścieżka prywatyzacji polskiej gospodarki. Przewiduje się sprywatyzowanie na tej drodze do 1000 przedsiębiorstw w roku 1991. Warunkiem zrealizowania tych zamierzeń jest:

- wystarczający popyt,
- wyjaśnienie kwestii proceduralnych,
- uelastycznienie warunków odpłatnego użytkowania mienia (dzierżawa, leasing).

Kwestią szczególnie istotną jest wiarygodność spółek, z którymi organ założycielski zawiera w imieniu Skarbu Państwa umowę o oddanie mienia do odpłatnego korzystania. Konieczność przewyciężenia recesji skłania do kreowania silnych finansowo podmiotów gospodarczych i aktywnych interesów własnościowych, obiecujących szybkie efekty rynkowe i elastyczne dostosowanie do wymogów otoczenia.

Likwidacja w celu oddania do odpłatnego korzystania wskazana jest dla przedsiębiorstw małych o charakterze usługowym, np. handlowych, transportowych i biur projektów. Przedsiębiorstwa wielozakładowe w uzasadnionych przypadkach będą dzielone na mniejsze jednostki organizacyjne, które będą prywatyzowane oddzielnie. W szczególności w ten sposób prywatyzowane będą przedsiębiorstwa handlowe, budowlane, turystyczne i przetwórstwa rolne.

6. Masowa prywatyzacja z udziałem bonów kapitałowych

Większość spośród 500 największych przedsiębiorstw prywatyzowanych będzie przy wykorzystaniu dodatkowych metod przyspieszających ten proces: udostępnienie akcji pracownikom na preferowanych warunkach w granicach ustawowych, wieloletnia sprzedaż ratalna i wykorzystanie opcji, ewentualnie nieodpłatne przydzielenie bonów prywatyzacyjnych obywatelom polskim, alokacja akcji w funduszach emerytalnych i funduszach zbiorowego inwestowania. W pierwszym półroczu 1991 r. będą trwały prace przygotowawcze, umożliwiające uruchomienie masowej prywatyzacji w II połowie br. Prace przygotowawcze obejmują:

- weryfikację grupy największych przedsiębiorstw pod kątem selekcji minimum 100 przedsiębiorstw należących do sfery „bezpiecznej”, podatnej na masową prywatyzację,
- określenie logistyki operacji bonowej i jej szczegółów technicznych (w kilku wariantach),
- zdefiniowanie roli funduszy zbiorowego inwestowania oraz inspirowanie powstawania tych funduszy z udziałem kapitału i magementu zagranicznego,
- weryfikację potencjalnych polskich inwestorów instytucjonalnych (banki, fundusze ubezpieczeniowe i emerytalne),

- oszacowanie następstw masowej prywatyzacji w zakresie równowagi rynkowej, budżetu i rynku kapitałowego,
- przygotowanie opinii publicznej i popularyzację akcjonariatu obywatelskiego.

Rozważa się alokację pakietów akcji prywatyzowanych przedsiębiorstw dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Akcje pozostające w gestii Skarbu Państwa powierzone zostaną w zarząd aktywnym funduszom wspólnego inwestowania celem ich sukcesywnej sprzedaży. Przygotowane do czerwca 1991 r. „studium wykonalności” masowej prywatyzacji określi ostateczne stanowisko Rządu w następujących istotnych kwestiach: celowość dystrybucji bonów i ewentualny jej zakres, zbywalność bonów, metoda alokacji w funduszach wspólnego inwestowania i innych instytucjach pośredniczących. Wybrana zostanie strategia masowej prywatyzacji pod kątem możliwości akceptacji politycznej, skuteczności ekonomicznej i minimalizacji kosztów transakcyjnych.

7. Prywatyzacja mienia komunalnego

Ministerstwo Przekształceń Własnościowych będzie ułatwiało, wspierało i współkreślało proces prywatyzacji przedsiębiorstw komunalnych przez:

- a) obsługę prywatyzacji na zlecenie zarządów gmin. W szczególności powinno to dotyczyć przedsiębiorstw nie będących przedsiębiorstwami użyteczności publicznej. Wykonawcą zleceń będą regionalne delegatury Ministerstwa,
- b) różnorodne formy doradztwa i szkoleń z zakresu prywatyzacji, w szczególności przygotowanie w trybie pilnym odpowiedniego poradnika i innych materiałów informacyjnych,
- c) śledzenie przebiegu prywatyzacji mienia komunalnego we współpracy z Pełnomocnikiem Rządu do spraw Samorządu Terytorialnego.

II. Tworzenie struktur instytucjonalnych dla procesu prywatyzacji

1. Towarzystwa inwestycji wspólnych

Powstawanie i rozwój instytucji pośredników finansowych stanowić będzie kluczowy element infrastruktury instytucjonalnej, w której dokonywać się będzie proces prywatyzacji polskiej gospodarki. Rząd wspierać będzie zdecydowanie proces ich powstawania, w którego wyniku powinna się pojawić na polskim rynku cała gama tego typu instytucji.

Wprowadzenie towarzystw inwestycji wspólnych na nasz rynek kapitałowy jest podwójnie uzasadnione. Pozwoli one zmniejszyć ryzyko inwestowania oraz umożliwią efektywną kontrolę dyrekcji przedsiębiorstw.

Zarówno towarzystwa operujące bonami prywatyzacyjnymi, jak i towarzystwa czy fundusze gromadzące pieniądze od ludności będą podlegać rygorom prawnym chroniącym interesy inwestora bonów i interesy inwestorów gotówki. Opracowane zostaną również wzorcowe regulaminy funduszy, statuty towarzystw oraz umowy depozytu bankowego. Sprawą decydującą dla zrealizowania koncepcji towarzystw czy funduszy wspólnego inwestowania jest pozyskanie kapitału koniecznego do ich funkcjonowania.

2. Giełdy

Kluczowym elementem infrastruktury prywatyzacji jest giełda papierów wartościowych. Czasowe wymogi programu prywatyzacji nie pozwalają oczekiwać naturalnego i ewolucyjnego ukształtowania się tej instytucji. Konieczne jest więc bezpośrednio zaangażowanie się państwa w proces jej powstania, przy wykorzystaniu pomocy oferowanej w tym zakresie przez państwa zachodnie. Bezpośrednie zaangażowanie państwa jest konieczne również ze względu na wysokie koszty inwestycyjne związane z uruchomieniem giełdy, które nie mogą być pokryte z bieżących wpływów tej instytucji w początkowym okresie.

Dopuszczony zostanie obrót papierami wartościowymi na giełdach regionalnych, jeżeli sprostają one wymogom ustawowym.

3. Komisja Papierów Wartościowych

Powołanie Komisji Papierów Wartościowych jako nowego organu administracji państwowej jest niezbędne dla rozwoju rynku papierów wartościowych. Zapewni ona niezbędny nadzór nad funkcjonowaniem tego rynku, umożliwiając równocześnie właściwym instytucjom państwa — Narodowemu Bankowi Polskiemu, Ministerstwu Finansów i Ministerstwu Przekształceń Własnościowych — koordynację działań zmierzających do zapewnienia równowagi popytu i podaży na tym rynku.

Zadania związane z uruchomieniem Komisji Papierów Wartościowych jako instytucji realizowane będą przez wyodrębnione w Ministerstwie Przekształceń Własnościowych Biuro Komisji Papierów Wartościowych. Zadania te koncentrują się na przygotowaniu kadr dla przyszłej Komisji Papierów Wartościowych, opracowaniu zasad dopuszczeń papierów wartościowych do obrotu, określeniu zakresu wymogów stawianych maklerom oraz przygotowaniu dla nich egzaminu, wreszcie na wypracowaniu systemu edukacyjnego.